

Кримінальна психологія

СИСТЕМНІ МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО МІНІМАЗАЦІЇ ПАТОСЕКСУАЛЬНИХ ПРОЯВІВ В ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРИ

Олег СИНЄОКИЙ

Copyright © 2009

Наукова проблема та методологія дослідження. Феномен сексуальної агресії завжди займав одне з провідних місць серед гострих проблем, що турбують людство. Чому люди вчиняють сексуальні злочини? Що суспільство має зробити з метою протидії цьому вкрай небезпечному явищу? Безумовно, що не тільки нами досліджуються сутність та причини патосексуальних насильницьких проявів [5; 7; 8; 9]. Ці питання турбували людей не одне тисячоліття. На них намагалися відповісти філософи та письменники, соціологи і лікарі, юристи і політики. Платон і Пристель, Цицерон і Сенека, Публій Сіра і Томас Мор, Бекон і Беккаріа, Герцен і Добролюбов. І це лише неповний перелік видатних історичних постатей, яких турбували ці проблеми, причини та заходи впливу на злочинність як загальносоціальне явище.

Кожна наука має власний понятійний апарат (глосарій) та основні дефініції або визначення (тезаурус), за допомогою яких інтерпретуються сучасні наукові дані. Водночас міждисциплінарність уже довгий час є однією з найпродуктивніших форм інтелектуальної узгодженості.

Методологія — це наука і мистецтво уможливлення досконалого мислення та ефективної діяльності в усіх сферах суспільного життя [11, с. 78]. Методологія кримінальної перверсології міститься в дуалістичній площині: з одного боку, вирішення психологічної проблеми соціально небезпечної патосексуальності дослідники намагаються знайти поміж медико-правових конструкцій, основою з яких може стати у майбутньому програма криміноперверсологічного моніторингу; втім з іншого — соціально-правова (юридична) проблема сексуального насильства та агресії не зможе остаточно бути розв'язана без використання медико-психологічного інструментарію впливу на предмет

нейтралізації соціально загрозливих наслідків аномальної статової поведінки.

Отже, у розробці системних медико-психологічних підходів першочергово спираємося на дослідження А. Бухановського, Г. Васильченка, І. Горпинченка, В. Гульдана, Б. Гульмана, К. Імелінського, А. Свядоща, Т. Смирнової, З. Старовича, В. Тележникової, А. Ткаченка, І. Ушакової. Адже тільки розуміння психологічних особливостей аномальної статової поведінки уможливлює вироблення ефективних засобів нетралізації чи, принаймні, мінімізації тих патосексуальних проявів, котрі становлять суспільну небезпеку.

Відомо, що сексопатологія вивчає не тільки біологічні і фізіологічні основи сексуальності, а й психологічні, соціокультурні аспекти сексуальних функцій та емоційних зв'язків між людьми, досліджує порушення сексуальної функції й розроблює методи їхньої терапії [12, с. 3]. Сексологія, на відміну від сексопатології, вивчає нормальну статеву поведінку, причому в усіх її аспектах — психологічному, правовому, етнографічному, антропологічному, біологічному, гігієнічному, релігійному та медичному.

Об'єктом патосексуальної кримінології є явище сексуальної злочинності та його окремі види (форми) і прояви. Тоді як об'єкт кримінальної сексопатології змістово близчий до предмета патосексуальної кримінології. Його можна позначити як суспільні відносини, у межах яких зароджуються криміногенні фактори, що зумовлюють перверсивні форми поведінки, призводять до вчинення сексуальних злочинів.

Однією з важливих особливостей розвитку як соціально-гуманітарних, так і природничих наук, є їхня взаємодія. При цьому комплексність у криміноперверсологічних дослідженнях повинна здійснюватися

не шляхом механічного об'єднання інформації, отриманої сексологією і кримінологією, а в напрямку виявлення власних, специфічних інтересів кожної науки у постановці цієї проблеми. Еволюцію проблематики перверсологічних і судово-сексологічних досліджень у загальному вигляді слушно подати таким чином: виявлення і покарання сексуальних перверзій і злочинів – появі первих теорій – прагнення вилікувати за будь-яку ціну (від психоаналізу до психохірургії) – розлоге поняття норми, поширення її на максимальний спектр варіацій – побудова теорій про фактори – детермінанти – спроби адаптаційного впливу на сексуальну поведінку.

Серед досліджень у галузі методології виняткове місце займає *системний підхід*. У досліженні *детермінації кримінальних перверзій* цей підхід вимагає насамперед виділення тієї цілісної матеріальної системи, у “просторі” якої вона здійснюється.

Системна модель судово-сексологічних і перверсологічних досліджень може бути подана у вигляді трьох концентричних кіл, розбитих на чотири сектори. Внутрішнє коло позначає напрямок у дослідженнях, проміжний – підходи у рамках цих напрямків, зовнішній – рівні реалізації в суспільній системі взаємодії обмежень девіантної сексуальної поведінки. Сектори позначають відповідні рівням регуляції сексуальної поведінки напрямки пошукувань – соціологічне, психологічне, соціально-психологічне і медико-біологічне. На перший погляд, виникає нібито парадокс: різні цілі забезпечуються різними за змістом засобами. Але, точніше, порушувати питання про взаємодію, “стиковку” двох, хоча і тісно пов’язаних, але ж самостійних наукових галузей. Адже криміноперверсологічне дослідження феномена аномальної сексуальної поведінки має правовий, сексологічний та психологічний зміст, а тому повинно являти собою завершений цикл. Таким чином використання у досліженні психолого-правових проблем криміноперверсології системного методу як провідного видається цілком виваженим.

Отже, різні наукові підходи і різноманітні дослідницькі методики, що використовуються у кримінології та сексології, можуть створити неоднозначну думку про місце і роль того чи іншого методу в загальній структурі знання про сексуальну злочинність. А тому система засобів цілісного пізнання даного предмета в єдності його

дійсніх, реальних і сутнісних, глибинних проявів має постати як **науковий метод кримінальної перверсології**.

Саме такий шлях і може принести позитивні наслідки, причому як у практичному впливі на феномен сексуального насильства, так і в теоретичному підході щодо базових наукових понять, що уможливить дослідження мозкових механізмів суб’єктивних процесів і станів особи сексуального злочинця [4]. Інакше кажучи, висновок про зміну підходу у визначенні сексуальної злочинності спричинює також зміну й погляду на визначення місця кримінальної сексопатології у системі наук, розширюючи її межі [10, с. 115]. Тим більше, що монопарадигмальність є критерієм, який визначає право наукової дисципліни на самостійність.

Ця публікація являє собою лише основи цієї теорії, оскільки вона не може охопити весь її зміст. Та її автор не ставив перед собою такої мети. Головне завдання полягало в тому, щоб знайти той методологічний стрижень, навколо якого можна було б розгорнути предмет криміноперверсології, доповнюючи його різними існуючими парадигмами, концепціями і результатами емпіричних досліджень. Таким стрижнем вибрано *методологію психолого-кримінологічного підходу* до вивчення криміноперверсологічних проявів поведінки індивідів. Саме цей підхід дозволив систематизувати нові і вже відомі теоретичні розробки в єдину теоретичну концепцію і тим самим структурно окреслити її предмет.

Виклад основного матеріалу дослідження. Спочатку потрібно з’ясувати, що ж таке моніторинг? У перекладі з англійської мови моніторинг (*monitoring*) означає спостереження. Іноді цей термін перекладають як нагляд. Утім, сьогодні найпоширеніше розуміння моніторингу як процесу поточного спостереження, контролю, оцінювання, аналізу й прогнозування ключових процесів у суспільстві на базі статистичних даних.

Відразу зауважимо, що розуміння *кримінологічного моніторингу* не тотожне змісту моніторингу криміноперверсологічного (тобто моніторингу кримінальних перверзій). Уточнимо, що ці поняття співвідносяться як ціле й частина. Не слід розуміти криміноперверсологічний моніторинг спрощено, необґрутовано звужуючи його визначення лише до спеціального тестування населення на предмет виявлення осіб, потен-

ційно схильних до вчинення соціально небезпечних сексуальних дій (наприклад, прихованих чи латентних педофілів) в окремих умовах (певна життєва ситуація, або випадковий збіг обставин). У такому висвітленні технологічна схема зрозуміла й немудра. Осіб із високим рівнем “небезпеки” — під особливий контроль, тих же, у кого цей показник перейшов за критичну межу — оперативним та експертним шляхом потрібно невідкладно перевіряти на причетність до вчинених у даному регіоні сексуальних злочинів, які досі залишаються нерозкритими. А у профілактичному аспекті спрямувати загальні можливості на мінімізацію можливості створення вищевказаних сприятливих умов. У цьому місці передбачаємо безліч заперечень й обурень із боку захисників прав людини. Тому подібне “зачищення” може й було б досить дієвим, проте за сучасного політичного сьогодення все ж залишається нездійсненою теоретичною перспективою.

Звідси походить ще одна ризикова пропозиція: розглянути такий же моніторинг, але в закритій (потаємній) формі. З одного боку, це було б ще краще, адже тестований і контролюваний суб'єкт навіть не зможе згадуватися на предмет чого його діагностують; однак з іншого, — якщо подібна “антиперверсологочна змова” буде піддана широкому розголосу, авторів та виконавців чекають неприємності з боку “правозахисників”, одна частина з яких самі страждають на сексуальні розлади, а інша є рупором бізнесменів від секс-індустрії. Отож закритий моніторинг навіть не зможе народитися, як буде знищений. І це зрозуміло чому. Як зазначають непоодинокі фахівці, все частіше проводяться могутні пропагандистські кампанії щодо впровадження у суспільну свідомість збочених форм статевих стосунків під виглядом боротьби за права сексуальних меншин [2, с. 78].

Отже, моніторинг може бути *пасивним*, основні завдання якого обмежуються спостереженням та наглядом і, відповідно, *активним*, що буде зорієтований на виявлення соціально небезпечних станів та супроводження потенційно асоціальних суб'єктів. Враховуючи це, пропонуємо правове визначення криміноперверсологочного моніторингу як інформаційної системи спостереження, аналізу статистичної інформації про стан агресивності певної категорії осіб, оцінки різномірних мікро- і макросоціальних

факторів і прогнозу стану сексуальної аномальності, що може становити реальну соціальну загрозу. У будь-якому разі у процесі проведення такого моніторингу простежується сукупний вплив багатьох факторів на стан сексуального здоров'я людини.

Проблему моніторингу сексуальної агресії (а точніше — *агресивності*) варто розглядати у двох аспектах — на макрорівні (загально-державному чи макросоціальному) і мікрорівні (особистісному або індивідуальному). До того ж потрібно відразу враховувати основну статистичну складність, а саме, якщо мовиться про аналіз кримінальної статистики, то встановлення точних показників латентності сексуальних злочинів неможливо з багатьох причин. Тому задля розробки якісної моделі криміноперверсологочного моніторингу треба розглядати вірогідність інформаційно доступних меж латентності.

Методи моніторингу — це способи й прийоми, за допомогою яких здійснюється спостереження й дослідження рівня сексуальної агресивності окремої людини. Відтак, говорячи про моніторинг на особистісному (індивідуальному) рівні, одним з найбільш ефективних методів, які дають змогу вирішувати багато питань, може стати опитування із застосуванням поліграфічних технологій, що вимагає окремого висвітлення вже за межами цієї статті [1].

Зрозуміло, що не всі подібні технології індивідуального моніторингу є беззаперечними. І все ж уміле прогнозування аномальної сексуальної поведінки дозволить діяти на випередження, а саме завчасно зупинити суб'єкта ще до вчинення сексуального злочину (*превентивне завдання*). Це, звісно, укладніше його головне соціальне призначення. Вочевидь прогноз розвитку поведінки потенційного гвалтівника є найважливішим елементом індивідуальної профілактики й, ґрунтуючись на ньому, логічно робити припущення, а з них — висновки щодо потреби прийняття некаральних заходів (соціальних, психологічних, медичних та ін.).

У моніторингу соціально небезпечної сексуальної аномальності поєднується два взаємозалежних процеси — діагностика й корекція критичних (безпосередньо передкримінальних) і близьких до критичних (потенційно загрозливих) станів, оскільки вони невід'ємні один від одного. А тому на підставі діагностичних результатів можна покращити ефективність прийняття рішень в аспекті доцільності корекції (*соціальне*

завдання), оскільки визначатиметься її вид і рівень (*лікувальне завдання*).

Розглядаючи питання криміногічного контролю соціально небезпечних сексуальних девіацій, насамперед варто зупинитися на проблемі технологічних схем такого контролю, оскільки інформація, що надходить під час його проведення, з одного боку, дає змогу забезпечити індивідуалізацію усіх імовірних взаємодій з підозрюаними особами, а з іншого – допомагає заздалегідь передбачити можливість точно визначити час, характер і дозування бажаних коригувальних впливів на них.

Виходячи із цього, заслуговують підтримки пропозиції щодо **створення відповідної спеціалізованої служби для ранньої діагностики сексуальних аномалій**, до завдань якої можуть входити: а) блокування кримінальних імпульсів усередині самої особистості (психотерапія, фармакогенний та медикаментозний вплив, нейрохірургія); б) гальмування самої особистості (стационарне лікування в закритих медичних установах). Крім того, інноваційними підходами у розвитку даної пропозиції мали бстати розробка й застосування психологічних технологій і тренінгів, зокрема, використання технік візуалізації для роботи з особами, схильними до розвитку аномальної сексуальної домінанті. Виходячи з означених завдань, зрозуміло, що така служба стане скоріше медико-соціальною або психологічною, ніж структурною ланкою у системі правоохоронних органів.

Однак, на наше переконання, не потрібно побоюватися впровадження такого криміногічного методу як *експериментування*. Для перевірки ефективності рекомендацій щодо впровадження інноваційних технологій контролю сексуальних аномалій в останні роки практика соціального експериментування може отримати значний розвиток. Причому регіональний підхід (наприклад, на рівні області) тут може тільки нашкодити, адже система має бути єдиною у масштабі всієї країни.

I, нарешті, головне. Все може зіпсувати формалізм. У цьому розрізі поступово переходимо до висвітлення ще однієї грані, де криміногія ближче всього стикається із криміналістикою. Вже не викликає сумнівів, що сьогодні без креативних підходів щодо впровадження інноваційних чинників впливу на тих сексуальних маніяків, які, скажімо, “обдурили” тести, а профілактичні

методи виявилися для них слабенькими, вся пропонована система залишиться незавершеною. А тому варто кардинально переформатувати можливості правоохоронних органів (*кримінально-розшукове завдання*) шляхом створення **єдиної мобільної слідчо-оперативної групи з розкриття багато-епізодних сексуальних злочинів** (МСОГ), до складу якої ввесті найбільш досвідчених прокурорів-криміналістів, слідчих прокуратур та органів внутрішніх справ, оперативних працівників карного розшуку, експертів у галузі криміналістики, судової медицини й психіатрії, фахівців із кримінальної психології й секспатології, а також (за потреби) залучати інших працівників правоохоронних органів і вузьких спеціалістів (зокрема, наприклад, гіпнолога, перемовника тощо) з єдиною метою – найшвидшого розкриття й професійного розслідування злочинів, які були вчинені на сексуальному підґрунті за умов неочевидності, або виявляють ознаки серййності. Таке спеціалізоване формування під метафоричною назвою **“Мисливці за маніяками”** могло б діяти поряд з існуючими структурними підрозділами правоохоронних органів на всій території України, не звітуючись перед місцевим керівництвом, а також на території інших країн-учасників СНД у складі міждержавних змішаних слідчо-оперативних груп (МССОГ) [6].

Розкриття окресленого проблемного питання, на перший погляд, логічно спрямовує дослідників до абсолютно нової нізи. Але це не зовсім так. Побудова ефективної протидії соціально небезпечним проявам сексуальних аномалій є однією із фінальних ланок системи криміноперверсологічного моніторингу, що, безумовно, вимагає додаткового ретельного розгляду.

У мистецтві, культурному житті суспільства все більше уваги приділяється патосексуальній тематиці, майже відкрито створюються організації за ознакою сексуальної орієнтації, метою яких є не тільки задоволення власних перверсивних потреб, але й розповсюдження свого впливу на економічне і політичне життя країни.

Одним із базових факторів спричинення патосексуальних проявів є інформаційне прикриттяекс-індустрії, що має під собою могутню економічну базу. Так, за підрахунками зарубіжних спецслужб одна дитина, залучена педофілами у сферу сексуальних послуг, приносить до 100 000 тис. долларів прибутку на рік. Із усього різноманіття сексу-

суальних відхилень, які можна відстежити в кіберпросторі, виділимо один структурний блок, якому дамо умовну назву — “**пропозиції**”. Виходячи з базових особливостей відповідної перверсної поведінки можна виділити п’ять основних видів: а) торгівля людьми зексуальною метою; б) гомосексуальна проституція (чому тільки гомосексуальна, тому що гетеросексуальна, хоч і є “фоновим” явищем, але насправді до перверсій не належить); в) садизм; г) мазохізм; д) педофілія.

Говорячи про останній вид перверсної поведінки зауважимо, що аналіз міжнародних документів з цього питання дозволяє безпомилково визначити три основних верстви: а) торгівля дітьми для сексуального рабства; б) дитяча проституція; в) дитяча порнографія. Таким чином очевидно, що такий структурний поділ відповідає реальному стану справ і почасти може бути заражений кожним із раніше наведених видів перверсної поведінки у кіберпросторі. Більше того, в останні роки саме латентні педофіли все ширше проникають у сферу реклами, бізнесу, засобів масової інформації, мистецтва, політики й особливо — у всесвітню комп’ютерну мережу Інтернет. У зв’язку із цим вважаємо, що віднині назріла потреба створення інноваційних технологій моніторингу педофільної поведінки. Це пов’язано насамперед із тим, що проблема у такому змістовному формулюванні практично не розглядалася, навіть у рамках системного підходу, до того ж з урахуванням клінічних сексологічних, кримінологічних, криміналістичних і психологічних факторів.

З’явився новий спосіб потрапляння до сексуального рабства — через Інтернет, тобто через своєрідну всесвітню “мережу наречених”. Нові технології призвели до того, що знайомство в Інтернеті — це бажана і дуже реальна перспектива виїхати за кордон. Цьому сприяє те, що в Інтернеті кожен бажаючий може сховати своє обличчя і, таким чином, уникати відповідальності за будь-які свої дії. Тут навіть не потрібно створювати шлюбні агенції, адже жінки, блукаючи “павутиною”, самі знаходять торговців людьми [3, с. 111].

Правопорушення, які пов’язані з використанням веб-чатів, стосуються здебільшого ширення дитячої порнографії, налагодження зв’язків між злочинними організаціями, виставляння педофілами своїх сексуальних фантазій. Причому специфіка виявлення соціально небезпечних проявів педофільної поведінки в Інтернет-просторі вимагає розробки спеціальних методик, глибоких знань

сучасних інформаційних технологій, наявності відповідного апаратного й програмного захисту, підвищення рівня ефективності міжнародного співробітництва для розслідування випадків поширення порнографічної продукції. Водночас зафіксуємо певний парадокс перверсної кіберзлочинності, що полягає в тім, що сексуальна злочинність в Інтернет-просторі є відносно молодим соціально негативним феноменом, у небезпечному зростанні якого бере участь не одна людина (хоча саме маніяки, що нами вище вже описувалося, завжди або майже завжди — одинаки), а організовані і технічно добре підготовлені групи злочинців, котрі співробітничають із фахівцями найвищого класу й мають у своєму розпорядженні новітні комп’ютерні технології.

Отже, слушно ще раз підкреслити, що моніторинг кримінальних перверсій зможе увійти до повсякденного буття без відрази лише тоді, коли стане загальнодержавною пріоритетною програмою. Така програма, як намагалися показати вище, має охоплювати низку системних довгострокових, середньострокових і невідкладних заходів, у т. ч. потрібно на державному рівні планово розкривати переваги здорового способу сексуального життя, впроваджувати заняття з вікtimологічної профілактики (формування захисної домінанти, особливо у дітей, дівчат та жінок). З огляду на це до розробки такої єдиної концепції мають бути задіяні фахівці різного профілю — лікарі, педагоги, юристи, психологи, працівники засобів масової інформації тощо.

Пропонуємо ввести довгострокову програму впливу й мінімізації “фонових” явищ, які є додатковими стимуляторами патосексуальної вікtimізації, тому окремого дослідження потребують такі проблемні аспекти загального завдання, як кризова підтримка й психокорекція потерпілих, а також постпенітенціарне супровождження осіб, які були засуджені за вчинення сексуальних злочинів і відбули призначений термін покарання.

У рамках цієї програми, з метою моніторингу тенденцій розвитку кіберзлочинності, орієнтування у причинах та умовах, які сприяють здійсненню проявів аномального сексуального поводження у кіберпросторі, варто орієнтуватися на пошукові, експертні, аналітичні, синтезовані програмно-апаратні засоби у сфері сучасних інформаційних технологій. У такий спосіб створення ефективної національної системи боротьби із проявами сексуальних аномалій, у т. ч. з сфері комп’ютерної інформації, зможе допомогти вирішити багато з вищесформульованих питань.

Спираючись на закордонні технологічні напрацювання та національні особливості, впровадження оперативно-розшукової профілактики сексуальних перверсій у кіберпросторі України дозволить ефективно виявляти порушників, а відтак у встановленому законом порядку застосовувати до них відповідні каральні санкції. Так, наприклад, в Австралії на федеральному рівні за даний напрямок відповідає Австралійський центр боротьби зі злочинами у сфері високих технологій, одним із структурних підрозділів якого є Служба боротьби з експлуатацією дітей за допомогою Інтернету й протидії поширенню дитячої порнографії через Інтернет. У структурі підрозділів боротьби з кіберзлочинністю у США також діють відділи з протидії поширенню дитячої порнографії через Інтернет. Подібні служби існують у Швейцарії, Німеччині, Чехії та у небагатьох інших країнах.

ВИСНОВКИ

1. Основний зміст авторської ідеї полягає в тому, що криміноперверсологічний моніторинг зможе увійти до повсякденного буття без відрази лише тоді, коли стане загальнодержавною пріоритетною програмою. Така програма, як показано вище, має охоплювати низку системних довгострокових, середньострокових і невідкладних заходів, у т.ч. й на державному рівні планово розкривати переваги здорового способу сексуального життя, впроваджувати заняття з віктомологічної профілактики, що найперше задля формування захисної домінанти, особливо у дітей, дівчат та жінок.

2. Акцентуючи увагу на методах кримінологічного контролю соціально небезпечних сексуальних аномалій, підкreslimo, що задля своєчасного відстеження проявів педофілії та інших особливо небезпечних проявів сексуальних аномалій в Інтернеті, тобто *міжнародного криміноперверсологічного моніторингу*, за аналогією з автомобільними магістралями, потрібно постійне “*кримінологічне патрулювання*” кіберпростору, що вимагає формування окремої науково-практичної школи, яка б проводила відповідні розробки і здійснювала підготовку кваліфікованих кадрів. З метою моніторингу тенденцій соціально загрозливих формовиявів аномального сексуального поводження у кіберпросторі доречно орієнтуватися на пошукові, експертні, аналітичні, синтезовані програмно-апаратні засоби у сфері сучасних інформаційних технологій. У будь-якому разі створення ефективної національної системи боротьби із проявами сексуальних аномалій і,

першочергово, в інформаційній сфері, зможе допомогти вирішити багато із нагальних питань суспільного сьогодення.

3. До розробки зазначененої одної концепції мають бути задіяні фахівці різного профілю – лікарі, педагоги, юристи, психологи, спеціалісти у галузі комп’ютерних та інформаційних технологій, працівники засобів масової інформації. Для реалізації цієї позиції треба сформувати у структурі юридичних, психологічних, медичних провідних закладів освіти кафедри судової сексології, запровадити інтегративні спецкурси як для підготовки студентів, так і для післядипломного підвищення кваліфікації й додаткового навчання фахівців (лікарів, психологів, криміналістів, кримінологів тощо) за двома основними спеціалізаціями: а) кримінальний психолог-перверсолог (*експертна робота*) і б) психоаналітик-перверсолог-криміналіст (*оперативна робота*). Цьому відповідають наявні інтегративні процеси, що відбуваються в освіті й зумовлюють відкриття нових спеціальностей на межі різних галузей знань, без яких неможливі інноваційні технології, у тому числі й спрямовані на мінімізацію соціально небезпечних проявів патосексуальної поведінки окремих громадян.

1. Клименко Н., Клевцов О. Можливості використання в розслідуванні злочинів деяких нетрадиційних криміналістичних та спеціальних знань і методів // Право України. – 1998. – № 1. – С. 95–100.

2. Морозов О.М. Патопсихологічний аналіз особистості в правоохраній практиці: Монографія. – К.: Атіка, 2009. – 320 с.

3. Плясковський В. Методи вербування і вивозу українських жінок до нелегального секс-бізнесу за кордон // Підприємництво, господарство і право. – 2002. – № 8. – С. 111.

4. Синеокий О.В. Комплексна модель патосексуальної кримінології (до дискусійного характеру визначення предмета наукових досліджень) // Здоровье мужчины. – 2007. – № 4. – С. 30–33.

5. Синеокий О.В. Поняття і зміст насильницьких злочинів, які вчиняються на сексуальному підґрунті: системний аналіз проблем // Психологія і суспільство. – 2006. – № 2. – С. 100–106.

6. Синеокий О.В. Психологічні особливості управління міжвидомчими спідчо-оперативними групами // Вісник прокуратури. – 2008. – № 3. – С. 72–80.

7. Синеокий О.В. Психологічні проблеми генезису мотивації сексуальної агресії // Психологія і суспільство. – 2005. – № 3. – С. 130–135.

8. Синеокий О.В. Соціально-психологічне спричинення правового конфлікту особи сексуального насильника // Психологія і суспільство. – 2005. – № 4. – С. 121–126.

9. Синеокий О.В. Соціокультурна матриця норм сексуальної поведінки як джерело формування правових засад // Психологія і суспільство. – 2006. – № 4. – С. 86–91.

10. Синеокий О.В. Структура і динаміка кримінально-психологічного компоненту сексуального насильства: міждисциплінарний підхід // Психологія і суспільство. – 2007. – № 4. – С. 110–115.

11. Фурман А.В. Типологічний підхід у системі професійного методологування // Психологія і суспільство. – 2006. – № 2. – С. 78–92.

12. Частная секопатология: (Руководство для врачей) / Под ред. Г.С. Васильченко. – Т. 1. – М.: Медицина, 1983. – 304 с.